

ЗЕМЯ МЕЖДУ МОРЕТА: СТРАНАТА АСТИКЕ

проф. Александър ФОЛ

Топонимът Инеада е реликт от тракийското племенно име тини, крайморски жители по европейския бряг с непосредствения му хинтерланд, но и по малоазийския, където то приема формата ви-тини. Носът се е наричал Тинеада през по-късно време (V в. пр.н.е.), но е продължавал да предизвиква същата страховита за елините асоциативна връзка между корабокрушение и тежко робство у „варварите”.

През IV и след IV в.пр.н.е. етнонимът тини и производните му избледняват в писмените извори за сметка на племенното сборно наименование „асти”.

Странджанското население започва да се нарича асти от елините, защото те са забелязали поразителния му обичай да играе около и в огън или „енхестия” (в „огнището, в огъня”), от където произхожда, през видоизменението на „Асти” и днешното „**нестинари**”. Названието на обредния танц, превърнато в етоним, а етонимът - в топоним, е познат път в езиковата практика на хората, които наблюдават нелитературни етнодемографски общности, каквато е и тракийската в случая - странджанската. Топонимът е **Астике**, т.е. земята на астите, която с това си название става известна през сетнешните столетия дори като една от стратегиите (военно-административни области между III в. пр.н.е. и I в. от н.е.) в Тракия.

Съвсем друга възможност, обаче предоставя топонимът Странджа. Той не е старогръцки, а принадлежи на наблюдатели-траки. Тези траки са одрисите, поточно казано, владеещите старогръцки език царедворци през V и първата половина на IV в.пр.н.е., когато одriskата държава, чието ядро лежи по течението на Марица до вливането и при град Енос (днес Енез) наставя под свой контрол планината. Дотолкова, доколкото тракийското племе на Марица и Марис, но се отнася за долното ѝ течение, а известното Хеброс на елините не е употребявано в Тракия, хидронимът Тонзос, който днес се отнася за Тунджа по всичко личи е означавал средното течение на Марица, поне във водосборния район при дн. Одрин. Тракийското Тонзос е породило у одрисите - наблюдатели естественото означение на лежащата „отвъд” реката област във формата на старогръцки език „тра-тонзос”, която успешно се славянизира през „стратонзос” в „Странджа”, при което турският езиков фонд би играл също роля след XIV в.

Извод: Откриването на тракийската Астике като дял от културно-информационното пространство на старогръцката цивилизация може да стане или чрез тракийския изток, сиреч от към черноморското крайбрежие, или чрез одriskия запад, сиреч от поречието на Тунджа-Марица в изгодна посока. Най-коректните от културно-историческо гледище изходни пунктове за започването на пътешествието във вътрешна Странджа биха били разположени в отсечката между Приморско и Ахтопол на българското крайбрежие и в отсечката между нос Инеада и Мидия на турското крайбрежие. Това е „източният вход”. Най-коректните от културно-историческо гледище пунктове за започването на пътешествието от „западния вход” биха били разположени между градовете Елхово и Одрин. Разбира се, и по двата пътя ще се попадне, в края на краищата, в една от нишите на

Странджанския масив, разположени в неговата централна част (за тях), или в няколко ниши, но уловката на проекта ще се състои в разликата между начините да бъдат те открити и в акцентите на самите открития.

Така туристът ще се озове в собствено тракийската Странджа - в страната Астике.

© Ал. ФОЛ, автор (2004)

© Международен търговски и културен център •ГЕОПАН•

Изключителни права за ЕС и Р. Турция (2004-2013)